Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент – 201_

ЎзР ОЎМТВ
Буйрук №______
« ___ » ________ 20___ йил

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети;
- Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2019 йил «5» 07 даги 3 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р.		бет
1.	***5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)*** **бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи ....**	**4**
1.1.	Қўлланилиш соҳаси	4
1.2.	*5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* таълим йўналиши бўйича касбий фаолият таснифи................	4
2.	***5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)*** **таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар…….........................**	**6**
2.1.	Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2.	*5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари…………………….	7
3.	***5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)*** **бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар…........**	**9**
3.1.	Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2.	Малака амалиётига қўйиладиган талаблар.................................	13
3.3	*5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми..	15

1. *5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга “бакалавр” малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат берилади.

Ўқув режа ва фан дастурида кўзда тутилган ўқув шакли, меъёрий муддати ва унга мувофиқ мос малака даражаси 1- жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режаси ва фан дастурда кўзда тутилган ўқув шакли, меъёрий муддати ва унга мувофиқ малака даражаси

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	**Малака (даража)**	**Таълим дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати**
Бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурлари	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби ***5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)*** таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалавриат таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш бўйича ваколатли бўлганда малака талаблари асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабининг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиши бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

– ўз ваколати доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Таълим сифатини назорат қилиш бўлими, Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация қилувчи ва сифатини назорат этувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналишини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. *5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. ***5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)*** **таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:**

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши – ижтимоий-гуманитар фанлар соҳасининг йўналиши бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари, оммавий ахборот воситалари, давлат бошқаруви органлари, умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълимининг давлат муассасаларида комплекс масалаларни ечишни қамраб олади.

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. ***5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)*** **таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий фаолиятларининг объектлари:**

– ўзбек тилида яратилган бадиий матнлар; фикр ифодалашда потенциал маъно ясовчи воситалар; нутқнинг яратилиш жараёни; мулоқот бирликлари; бадиий-эстетик коммуникация; матн талқини, тушуниш ва идрок этиш, таълим жараёни меъёрий ҳужжатлари, педагогик технологиялар, таълимнинг техникавий воситаларини ўрганиш, рақобатбардош кадрлар тайёрлаш.

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгартиришлар бўлиши мумкин.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) **таълим йўналиши бўйича бакалаврнинг касбий фаолияти қуйидагиларни қамраб олади:**

– бадиий асарни, адабий ва бошқа матнларни лисоний таҳлил этиш ҳамда унинг методларини ўзлаштириш;

– дунёқараш тавсифидаги билимлар тизимини эгаллаганлик, гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиш; ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиш;

– ватан тарихини билиш, миллий ва умуминсоний қадриятлар бўйича ўз нуқтаи назарини баён этиш ҳамда илмий асослай олиш, миллий ғоя асосида фаол ҳаётий ўринни эгаллаш;

– табиат ва жамиятда юз бераётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиш, табиат ва жамият ривожланиши ҳақида билимларга эга бўлиш, улардан ҳаёт ва касбий фаолиятда замонавий илмий асосларда фойдалана олиш;

– кишиларнинг жамият ва атроф-муҳитга бўлган муносабатини тартибга солувчи ҳуқуқий ва ахлоқий меъёрларни касбий фаолиятда ҳисобга ола билиш;

– адабиёт ва тил билими тўғрисидаги ахборотларни тўплаш, таҳлил қилиш, сақлаш, ишлов бериш ва улардан фойдаланиш методларини эгаллаш, касбий фаолиятида асосли мустақил фикрлаш ва зарур қарорлар қабул қила олиш;

– бакалавриатнинг тегишли таълим йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиш;

– адабиёт ва тил соҳасига оид янги билимларни мустақил ўзлаштира олиш, ўз салоҳиятини мунтазам ошириб бориш ва меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиш;

– соғлом турмуш тарзини шакллантириш, жисмонан бақувват бўлиш учун спорт билан шуғулланиб бориш зарурати ҳақида илмий тасаввурга эга бўлиш, ўзини жисмонан такомиллаштириш;

– компьютер технологиялари ва соҳага оид дастурлаш имкониятларидан фойдаланган ҳолда иш юритиш;

– тилшунослик ва адабиётшуносликдаги тизимли ёндашув усулларини таҳлил жараёнига татбиқ этиш;

– соҳага оид дастурий таъминот, ахборот-коммуникация технологияси билан қуролланиш;

– касбий таълим дидактикасини эгаллаш;

– касбий таълим педагогикаси ва методикасини ўзлаштириш;

– ўқитишнинг дидактик воситаларидан фойдаланиш;

– таълимнинг электрон воситаларини амалда қўллаш;

– соҳанинг умумий ўрта таълим мактблари ва ўрта махсус таълими тизимидаги ўрни ва ролини англай билиш.

1.2.3. *5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* таълим йўналиши бўйича касбий фаолият турлари:

- илмий-тадқиқот;
- маънавий-маърифий фаолият;
- педагогик фаолият (умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълими тизимида);
- ташкилий-бошқарув фаолият;
- консалтинг ва турли пулли таълим хизматларни ўз ичига олади.

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалавр касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгартиришлар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалавр касбий фаолиятининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр умумий ўрта таълим мактблари ва ўрта махсус таълими муассасаларида она тили ва адабиёт, ҳозирги ўзбек адабий тили, давлат тилида иш юритиш, ўзбек халқ оғзаки ижоди, адабиёт қоидалари, ўзбек адабиёти каби махсус фанларни ўқитиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши бўйича бакалавр қуйидаги:

5А120101 – Адабиётшунослик (ўзбек адабиёти);

5А120102 – Лингвистика (ўзбек тили);

5А120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);

5А120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;

5А120108 – Фольклоршунослик ва диалектология мутахассисликлари бўйича магистратура, шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. *5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* таълим йўналиши бўйича бакалаврнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- фуқаролик жамиятининг долзарб масалаларини билиши, Ўзбекистон ривожлантириш стратегиясига асосланган фаол ҳаётий нуқтаи назарга;

- дунёқараш билан боғлиқ фалсафий билимларга тизимли эга бўлиши, мустақил таҳлил қила олиши, касбий фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;

- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид хужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда хаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;

- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касбий фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;

- тегишли бакалавриат йўналиши бўйича рақоботбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш ўққув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- тегишли бакалавриат таълим йўналиши доирасида танланган магистратура мутахассисликларида олий таълимни давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олишга тайёрланадилар.

2.2. *5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* таълим йўналиши бўйича бакалаврнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари:

– тил ва адабиёт фанларини ўқитишда намунавий инновацион технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;

– ўқув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаш;

– электрон ўқитиш усулларини эгаллаш;

– замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноаънанавий ўқув машғулотларини ўтказиш;

– ўқитилаётган фанлар бўйича ўқув машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш;

– ўқитилаётган фан бўйича ўқув машғулотларини ўтказиш учун ўқитишнинг дидактик воситаларидан фойдаланиш;

– мустақил таълим ва илмий-ижодий қидирув ишлари натижасида ўқитилаётган фан бўйича педагогик фаолиятни мунтазам такомиллаштириб бориш;

– ўзбек тили ва адабиёти тарихи, таълимоти ва назариялари, йирик намояндалари, тилшунослик ва адабиётшуносликнинг фан соҳаси сифатида шаклланиши, ушбу соҳадаги турли мактаблар, олимларнинг концепция ва илмий ёндашувларини билиш;

– ўзбек тилшунослиги, умумий тилшунослик, қадимги туркий тил, ўзбек тили тарихи, ўзбек халқ оғзаки ижоди, ўзбек адабиёти тарихи, назарияси, жаҳон адабиётига оид билимларни эгаллаш, тил фанлари, адабиётнинг долзарб масалаларини илғай олиш, илмий фаолиятда қўллай билиш ва ўқувчиларга етказа олиш;

– анъанавий ва ноанъанавий методлар, илғор педагогик технологияларни ихтисосликка мос фанларни ўқитиш чоғида танлай олиши, ўз фанида метод ва технологияларни ижодий қўллай олиши, фактларни таҳлил қилиши, умумлаштириш ва шу асосда хулоса чиқара олиш;

– ўқитишнинг илмий асосларини таҳлил қилиб бориши, методик бирлашмаларда умумий ўрта таълим матаблари ва ўрта махсус таълими мазмунида фаннинг ўрнини белгилай олиши ва унинг илмий муаммолари бўйича педагогик ўқишларда маърузалар

ўқиши, умумий ўрта таълим матаблари ва ўрта махсус таълимида дифференциал таълимни йўлга қўя олиши, ўқув жараёни билан боғлиқ барча ҳужжатларни юрита олиш;

– интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усул ва воситаларига эга бўлиш;

– ахборотларни тўғри ифода этиш асосида мафкуравий иммунитетини шакллантириш ***қобилиятига эга бўлиши лозим***.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

– илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишларидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;

– интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;

– таълим йўналишларидаги фанларга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганиш;

– илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

– маълумотларни жамлаш, қайта ишлаш, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

– тадқиқот натижалари ва ишланмаларни амалиётда қўллаш;

– илмий муаммолар ечими натижаларини амалиётга жорий этиш ***қобилиятларига эга бўлиши керак.***

Маънавий-маърифий фаолиятида:

– Ёшлар иттифоқи ташкилоти, маҳалла фуқаролар йиғини билан ҳамкорликда маънавий-маърифий масалалар бўйича индивидуал суҳбатлар ўтказиш;

– Ўзбекистон ва жаҳон тарихига оид манбалардан илмий, маънавий-маърифий соҳада фойдаланишни ташкиллаштириш;

– умуминсоний қадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш ***қобилиятига эга бўлиши лозим***.

Педагогик фаолиятида (умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълими тизимида):

– умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълими тизими муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб, назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш;

– ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

– ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни татбиқ этиш;

– мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, восита ва шакллар масаласида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш ***қобилиятларига эга бўлиши лозим.***

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

– филологик фаолият сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;

– педагогик жараённи амалга ошириш учун зарур бўлган ресурсларни режалаштириш;

– замонавий ахборот технологиялари тизимини яратиш ва уларнинг эксплуатацияси билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

– атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши масаласида ишлаб чиқариш жараёнини назорат қилишда иштирок этиш;

– турли консалтинг пулли таълим хизмати;

– эксперт хизмати кўрсатиш *қобилиятига эга бўлиши керак*.

3. *5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)* бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

гуманитар ва табиий-илмий;

умумкасбий;

ихтисослик;

қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масала ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари умумий ўрта таълим мактаблари, академик лицейларда ўтказилади.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки бўйича:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалавриат таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар ва табиий-илмий фанлар блокига қўйиладиган талаблар асосида белгиланади.

-Гуманитар ва табиий-илмий фанлар билан махсус фанлар ўртасида илмий ва назарий боғлиқликни таъминлаши;

-умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инобатга олган ҳолда билишнинг математик дастурлаш усуллари ва жараёнларни моделлаштириш тамойиллари, информатика ҳамда ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларининг жамиятдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

-дастурлаш ва ҳисоблаш техникаси ҳамда дастурий таъминот имкониятларидан фойдаланиш;

-турли соҳаларда ахборот тизимлари ва уларнинг қўлланиши билан боғлиқ бўлган асосий тушунчалар;

- маълумотларни қайта ишлаш алгоритмлари, ҳамда турли маълумотлар структуралари билан ишлаш алгоритмларини билиши;

- турли хил ахборот тизимларида рўй берадиган асосий ахборот жараёнларини таҳлил қилиш бўйича билим, ўқув, малака ва кўникмаларни шакллантириши;

- тарбия жараёнида турли ёшдаги болалар ва ўсмирлар соғлигини ҳимоя қилиш, ўрта махсус ва касб-ҳунар коллежлари шарт-шароитлари, жиҳозланиши ва ўқув юкламанинг организмга таъсирини ўрганиши;

- тарбия жараёнида турли ёшдаги болалар ва ўсмирлар организмининг ўзига хос хусусиятларини эътиборга олиш, зарарли одатлар, гиёҳвандликнинг олдини олиш, ёшларнинг оилавий ҳаётга тайёрлашнинг тиббий-гигиеник асослари ҳақида билим, кўникма ва малакаларини шакллантириши;

- ўқув-тарбиявий жараённинг комплекс хусусиятга эга эканлигини эътиборга олган ҳолда, ахборот технологияларини жорий этишни интегратив ёндашув асосида ташкил этиш малакасини таркиб топтириши;

- ўқитишнинг илмийлиги ва кўргазмалилигини таъминлаш мақсадида ахборот технологияларининг мультимедиа имкониятларидан унумли фойдаланишга ўргатиши;

- замонавий ахборот технологиялари муҳитида ўқув жараёнини лойиҳалаштиришда ўқитишни индивидуаллаштириш, интенсивлаштириш ва оптималлаштиришга эришиш малакаларини шакллантириши;

- ўқитишнинг самарадорлиги ва натижавийлигини таъминлаш мақсадида ахборот-коммуникация технологиялари воситаларини тизимли, мантиқий кетма-кетликда қўллаш қобилиятини таркиб топтириши;

- ўзбек тили грамматикасининг аксиоматик назарияси, аксиомалари, символлари, формулалари, келтириб чиқариш қоидалари, теоремалари;

- табиий тилларни формаллаштириш, ўзбек тили сатҳлари бирликларини, сўз туркумларини, гап бўлакларини моделлаштириш;

- ўзбек тилидаги феълнинг грамматик категорияларини моделлаштириш асосидаги маълумотлар базасини яратиш, тилларни ўқитиш, билимларни баҳолаш алгоритми, матнларни таҳрирлаш, анализ ва синтез дастурлари, автоматик таржима жараёни, компьютерда инглизча-ўзбекча, ўзбекча-инглизча таржима алгоритми (гапни таҳлил қилиш, таржима қилиш), лингвистик масалаларни компьютер воситасида ҳал қилиш йўллари;

- табиий тилларнинг компьютер луғатлари;

- тезаурус, конкорданс, автоматик таржима луғатлари;

- лингвистик масалаларни ҳал қилишнинг компьютер дастурларини ишлаб чиқиш бўйича билим, кўникма, малакларини шакллантириши лозим.

Умумкасбий фанлар блоки бўйича:

- психика, шахс, фаолият, мулоқот, билиш жараёнлари, иродавий сифатлар, ҳиссий ҳолатлар, индивидуал хусусиятларга доир билим, кўникма ва малакаларни шакллантириш;

- психологиянинг моҳияти, психика ва онг тушунчалари, психик жараёнлар, психик ривожланиш ва унинг ўзига хос хусусиятлари, ёш даврлари таснифи, психик тараққиётнинг турли босқичлари учун хос психофизиологик ва психологик хусусиятлар ҳаикдаги билимлар билан қуроллантириши;

- бўлажак ўқитувчиларни замонавий педагогика фанининг назарий-тарихий асослари ва ўқитувчи маҳоратига доир билимилар билан қуроллантириш, таълим-тарбия жараёнини оқилона ташкил этиш, педагогик меросдан самарали фойдаланиш, реал таълим амалиётида юксак педагогик маҳорат ва ўқитувчи нутқи маданиятини намоён эта олишга ўргатиш;

-ўқув-тарбия жараёнини самарали бошқариш, ўқув-меъёрий ҳужжатлар билан ишлаш ҳамда таълим олганликни ташхис этиш қонунияти ва тамойиллари билан таништириши;

-миллий ва жаҳон педагогика фанлари тараққиёти билан таништириш ҳамда педагогик меросдан самарали фойдаланиш кўникма ва малакаларини шакллантириши;

-талабаларни ўқитувчи фаолиятида касбий маҳоратнинг тутган ўрни, мазмун-моҳиятига доир назарий билимлар ҳамда педагогик фаолиятнинг турли кўринишларида ўқитувчининг муомала маданияти, оғзаки ва ёзма нутқ маданияти, ўқувчилар билан алоқа ўрнатиш ва мулоқотга кириша олиш методикасини тўлиқ ўзлаштириш малакаларини шакллантириши;

– туркий тиллар тизимида ўзбек тилининг ўрни;
– туркий тилшунослик ва туркология;
– урал-олтой тилларининг ўзаро муштараклиги ҳақидаги қарашлар;
– туркий тиллар фонетик-фонологик тизими;
– туркий тилларнинг лексик сатҳидаги ўхшаш ва фарқли томонлар;
– туркий тиллар морфологик тизими;
– туркий тиллар грамматик қурилиши;
– ўзбек тили ва тил ҳодисаларининг тарқалиш зоналарини билиши;
– қадимги туркий тилнинг фонетик, грамматик ва имло хусусиятларини билиши;
– ўзбек илмий тилшунослигининг шаклланиши, тараққиёти ва йўналишларини изоҳлай олиши;
– ўзбек тили лексикографиясининг шаклланиши, муаммолари, вазифалари ва ривожланишини билиши;
– ўзбек тилшунослигининг Чор Россияси даврдаги тараққиёти;
– ўзбек тилшунослигининг шўролар даври тараққиёти;
– истиқлол даври ўзбек тилшунослиги;
– таълим йўналиши ихтисослик фанларни ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўникма ва укувларни шакллантириши;
– таълим йўналишига мувофиқ касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;
– риторика тарихи, асослари ва тамойиллари;
– ўзбек шевашунослигининг тушунчавий-терминологик аппарати;
– транскрипция хусусиятлари;
– шеваларни таснифлаш тамойиллари ва усуллари;
– миллий қадриятлар хазинасида оғзаки ижоднинг ўрни;
– ўзбек халқ оғзаки ижодининг муҳим хусусиятлари;
– фольклор асарларининг ижро анъаналари;
– жанрлараро муносабат мезонлари;
– *мумтоз адабиёт* тушунчаси ва унинг хусусиятлари, манбалари ва объектлари, мумтоз адабиётни ўрганиш анъаналари, мумтоз матнларни англашда луғат илми;
– Алишер Навоий ижодий мероси ва бадиий маҳорати;
– адаб илмининг таркибий қисмлари, фасоҳат ва балоғат қоидалари, назмда иъжоз мақоми, ҳақиқат ва мажоз тушунчаси;
– мумтоз адабиёт жанрлари поэтикаси, аруз вазнининг умумий қонуниятлари;
– бадиий санъатларнинг ҳосил бўлиш йўллари ва мумтоз шеъриятда қўлланиш усуллари;

– миллий уйғониш адабиётида қадимчилар ва жадид адабиёти вакилларининг муштарак ва фарқли хусусиятлари, давр шеъриятида вазн, поэтик жанрлар ва образларнинг янгиланиш қонуниятлари, насри ва драматургияси;

– миллий уйғониш даврида янгича адабий-эстетик тафаккурнинг юзага келиши шароити ва сабаблари, уни ўрганишнинг мустақиллик давридаги аҳамияти;

– ўзбек адабиёти тараққиётининг асосий йўналишлари ва хусусиятларини белгилаш;

– ўзбек адабий танқидининг адабиёт назарияси, тарих, фалсафа, психология ва бошқа фанлар билан боғлиқлиги;

– ўзбек адабий танқидининг вужудга келиши, хусусиятлари, тамойиллари, тараққиёти, муаммолари;

– жаҳон адабиёти тарихининг назарий муаммолари, намояндалари, тараққиёт тамойиллари;

– санъатнинг пайдо бўлиши ҳақидаги назариялар;
– адабиётнинг ўзига хос хусусиятлари;
– бадиий образ, бадиий тасвир воситалари;
– адабий тур ва жанрлар таснифи;
– адабиётшунослик назариясининг ижтимоий фанлар билан боғлиқлиги;
– қиёсий адабиётшуносликнинг назарий асослари;
– бадиий таҳлил асослари, ёндашув усуллари;
– адабиётшунослик илми ва адабий жараёндаги назарий масалалар;
– бадиий асарнинг шакл ва мазмунига оид назарий қарашлар;
– шеърий тизимга оид назария;
– бадиий асар тили, поэтик нутқ ва услубий индивидуаллик масалалари;
– ҳозирги адабий жараён фанининг адабиётшунослик ва бошқа ижтимоий фанлар билан боғлиқлиги;
– комил инсон образини шакллантиришда миллий ғоя ва миллий мафкуранинг роли;
– адабий манбашунослик ва матншунослик илми тарихини билиши;
– манбашунослик ва матншунослик фаолиятининг фарқли жиҳатларини билиши;
– матншунослик истилоҳларидан хабардор бўлиши;
– эски ўзбек ёзувини билиши, луғат илмидан хабардор бўлиши;
– қўлёзма ва тошбосма китобларнинг таркибий тузилиши ва хос хусусиятларини билиши;
– мумтоз матнни ўзлаштиришда "илмий аппарат" (тўла илмий кўрсаткич) нинг аҳамиятини англаши;
– қўлёзма турлари ва унинг палеографик жиҳатларини фарқлаши;
– картотекадан фойдаланиш ва католог тузиш қоидаларидан хабардор бўлиши, илмий тавсиф тузилишини билиши;
– бадиий асарни мустақил ўқиш, таҳлил қилиш ва баҳолаш;

Ихтисослик фанлар блоки бўйича:

– бакалавриат таълим йўналиши бўйича касбий фаолият соҳаларида эришилган ютуқлар, муаммолар ва келгуси режалар ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;

– тегишли бакалавриат таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникма ва укувларини шакллантириши;

– ўзбек адабиёти тарихининг шаклланиши ва тараққиёт босқичлари, унга ёндашув тамойиллари, манбалар яратилишига шахс ва адабий муҳит таъсири, адабий мактабларнинг вужудга келиш сабаблари ва шартлари;

– адабиёт тарихини ўрганишнинг методологик асослари ва уни даврлаштириш тамойиллари;

– ўзбек тили тарихи, уни даврлаштириш, тарихий матнлар таҳлили;

– эски ўзбек ёзуви ва унинг имло қоидалари;
– қўлёзма матнларни ўқиш ва ёзиш;
– араб ва форс тилида имло қоидалари, сўз ясалиши, ўзак ва у орқали сўзларни топа билиш, матнларни мутолаа қилиб табдил этиш;
– ўзбек тили таркибидаги арабча ва форсча сўзларни таҳлил қила олиш;
– ҳозирги ўзбек тили сатҳлари ва уларнинг бирликларини фарқлаш тамойиллари;
– ҳозирги ўзбек тилидаги лисоний муносабатлар ҳамда улар турларининг илмий асослари;
– ҳозирги ўзбек тили лисоний бирликлари субстанциал имкониятларини аниқлаш усуллари;
– ҳозирги ўзбек тили субстанциал имкониятларининг нутқий воқеланишида лисоний, шахсий ва прагматик омиллар роли ва ҳамкорлигининг илмий асослари;
– янги ўзбек адабиётини ташкил қилувчи омилларни ўқувчига етказа олиш;
– янги ўзбек адабиётида лирик қаҳрамоннинг хусусиятлари;
– янги ўзбек адабиётида лирикада дунёвийлик ва илоҳийликнинг уйғунлиги;
– янги ўзбек адабиёти қиссачилигидаги ахлоқий-маънавий муаммолар ва шахс фожиасининг бадиий талқини;
– янги ўзбек адабиёти ўзбек романчилиги ҳақидаги қарашлар;
– тилшунослик бўлимлари ва сатҳлари, назариялари ва методлари, оқимлари ва йўналишлари;
– тилшунослик бўлимлари ва сатҳлари, назариялари ва методлари, оқимлари ва йўналишлари;
– ҳозирги ўзбек тилшунослигининг илмий йўналишларини билиши;
– она тили ва адабиёт фанидан дарс шакллари ва турларини ўтилажак асардан келиб чиққан ҳолда танлаш;
– она тили ва адабиётдан замонавий дастурлар ва дарсдан ташқари машғулотлар мазмуни;
– она тили ва адабий таълимга доир меъёрий ҳужжатлар;
– она тили ва адабиёт машғулотларида мавзуни очувчи кўрсатмали қуроллар танлаш (ясаш);
– она тили ва адабиёт машғулотларида мавзуни ўқувчилар ёш хусусиятидан келиб чиқиб ўтиш усуллари борасида илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўникмаларни шакллантириши лозим.
– таълим йўналиши негизидаги муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Қўшимча фанлар блоки бўйича:

– таълим йўналиши талабаларнинг умумкасбий ва ихтисослик фанлари бўйича қўшимча равишда чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;
– меҳнат бозорида рақобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;
– таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва меҳнат бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминланиши;
– касбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиши, касбий нуқтаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари бўйича:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар таянч ва турдош ОТМ Илмий Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. Малака амалиётига қўйиладиган талаблар

Малакавий амалиётлар бакалавриат таълим дастурининг мажбурий қисми ҳисобланади. Малакавий амалиётлар ўқув-танишув, ишлаб-чиқариш, педагогик ва битирув олди амалиёт машғулотлари кўринишида бўлиб, талабаларнинг касбий-амалий тайёрланганлигига бевосита йўналтирилган бўлади. Бакалаврлар тайёрлашнинг таълим дастури – умумкасбий фанлар билан боғлиқ ўқув амалиёти ва касбий тайёргарлиги билан боғлиқ амалиётларни ўз ичига олади.

Ўқиш даврида ўқув-танишув амалиёти ўтказилади. Мақсад – ўқитаётган касбий фанларининг назарий билимларини амалиётга тадбиқ этиш, амалий кўникма ва малакаларни ривожлантиришдан иборат. Амалиёт натижаси ва ҳисоботи баҳолаш мезонлари асосида баҳоланади.

Фольклор амалиётида:

талабалар билан экспедиция уюштирилаётган ҳудуд аҳолиси орасида ёзиб олинган халқ оғзаки ижоди материаллари юзасидан танишув суҳбати ўтказилади, респондентлар билан материал ёзиб олиш жараёнида амал қилинадиган муомала этикасини ўрганилади. Материал ёзиб олиш техникаси билан танишилади ва маҳаллий аҳолидан халқ оғзаки ижоди намуналари ёзиб олинади. Ёзиб олинган намуналар қиёсланади. Тўпланган материаллар тартиблаштирилади, оққа кўчирилади, ҳисобот учун маълумот тайёрланади. Бундан ташқари, талабалар аҳолидан маҳаллий ҳудудда ўтказиладиган маросимлар рўйхатини аниқлаштиради, маросимларни ўтказиш тартибини изоҳлайди. Аҳолидан эпик асар намуналарини, респондентлардан мазкур асарларни ўрганиш тарихини ёзиб олади.

Диалектологик амалиётда:

талабаларга амалиётнинг мақсад ва вазифалари ҳақида маълумот берилади. Амалиётга бориладиган ҳудуд аниқланади. Талабаларга шеваларни ўрганиш бўйича йўриқнома тақдим этилиб, ўрганилиши режалаштирилган ҳудуд шевасининг хусусиятлари ҳақида маълумот берилади. Ҳудуд шеваси вакиллари билан гуруҳ талабаларининг мулоқоти уюштирилади. Мулоқот нутқи ёзиб олинади ва тўпланиб, транскрипция қилинади.

Материаллар таснифланиб, алоҳида дафтарларга ёзилади ва улар амалиёт раҳбарларига топширилади.

Ишлаб-чиқариш амалиётида:

талабалар амалиёт ўташи режалаштирилган нашриёт ёки оммавий ахборот воситалари таҳририятлари ҳамда улар таркибидаги бўлимлар билан танишади.

Қўлёзмаларни қабул қилиш билан, таҳрир амалиёти билан тўлиқ танишиб, нашриёт ёки таҳририят томонидан белгиланган раҳбар тавсияси билан муайян топшириқларни бажарадилар. Материалларни тақризлаш малакасига эга бўлади. Уларда корректура, тузатиш белгиларидан фойдаланиб, матн устида ишлай олиш малакаси шаклланади.

Умуман, талабалар бу жараёнда материални эълон қилишга тайёрлашнинг барча босқичлари билан тўлиқ танишади. Бажарган ишлари бўйича амалиёт кундалигини мунтазам равишда тўлдириб боради. Шунингдек, таҳририят ёки нашриётнинг оммавий тадбирларини ташкил этишда ва ўтказишда фаол иштирок этади.

Педагогик амалиётида:

педагогик амалиёт дастурлари асосида таянч умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълими муассасаларида ўтказилади. Педагогик амалиёт талабанинг аудиторияда олган билимларини педагогик жараёнда синаб кўриш, дастлабки малака ва

кўникма ҳосил қилиш ҳамда пировард натижада кадрнинг компонентлигини шакллантиришга хизмат қилади.

Педагогик амалиётга масъул кафедралар ва педагогик амалиёт бўлими ҳамда факультет ўқув методик комиссиялари ташкилотчилигида ҳисобот конференцияси ёки тақдимот шаклида якун ясалади.

Амалиётни ўтказиш муддатлари ўқув режаси жараёни билан аниқланади, амалиёт тугагандан сўнг талабалар амалиёт давридаги фаолияти ҳақида амалиёт ўқитувчилари-раҳбарлари ва қабул қилувчи ташкилот вакилларидан таркиб топган комиссия олдида ҳисобот беришади. Баҳолаш мезонлари ўқув дастурида белгиланади.

Талабанинг илмий-тадқиқот иши амалиётнинг бир бўлагини ташкил қилиши мумкин. Илмий-тадқиқот иши битирувчиларда касбий компетенцияларни шакллантириш ва мустаҳкамлашга кўмаклашади. У бититувчини 8-семестрда кафедранинг илмий ишида албатта иштирок этишини, курс ишларини касбий (ихтисослик) блокнинг базавий фанлари мавзуси бўйича илмий ишда иштирок этишинива битиув малакавий ишини кафедранингилмий мавзуси бўйича бажарилишини назарда тутади.

Талабалар илмий-тадқиқот ишининг ташкил қилиниши қуйидагилар билан таъминланиши керак:

- курс ишларининг ҳар йили янгиланадиган мавзулари ҳақида ўқиётганларни ўз вақтида хабардор қилиш;
- мутахассис чиқарувчи факультет (кафедра)нинг илмий мавзуси бўйича илмий-тадқиқот иши учун лабораторияларда ўқиётганларни иш жойи билан таъминлаш;
- олий таълим муасссасининг ахборот ресурс марказида мустақил илмий-тадқиқот олиб бориш имкониятини тақдим этиш;
- талабалар илмий жамиятининг конференцияларини ташкил этиш;
- талабалар илмий конференцияси ғолибларига мамлакатнинг бошқа олий ўқув юртларига маърузалар билан чиқиш имкониятларини тақдим этиш.

3.3. 5120100–Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

3.3.1. 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши бўйича барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 28 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Оралиқ ва якуний аттестацияларни ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурининг умумий ҳажми 4 йиллик ўқув даври учун ҳафталик ўқув юкламалардан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Бакалавриат таълим йўналишларининг ўқув режалари ва фанлар дастури мазмуни олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашнинг бирламчи ва бошланғич босқичи сифатида таълим йўналиши бўйича чуқур фундаментал ва амалий билимлар беришни кўзда тутган ҳолда шакллантирилади.

Фаол ва интерфаол шаклларда ўтказилаётган машғулотларнинг улуши дастурнинг асосий мақсади, талабалар контингенти хусусиятлари ва муайян фан мазмуни билан аниқланади. Талабаларнинг академик гуруҳлари учун маъруза соатлари ҳажми аудитория вақтининг 50 фоизидан ошмаслиги керак. Фан мавзуларининг камида 20 фоизи (умумий юклама ҳажмига нисбатан) мустақил таълим тарзида ўзлаштирилиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Бакалавриат таълим йўналишлари унинг ўқув режаларига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқишнинг норматив муддати 4 йил бўлганда ўқув жараёни 204 ҳафтани ташкил этиши зарур.

Назарий ва амалий таълим	118 ҳафта
Малакавий ва педагогик амалиётлар	22 ҳафта
Аттестациялар	22 ҳафта
Якуний давлат аттестацияси	6 ҳафта
Таътиллар	36 ҳафта
Жами	204 ҳафта

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Кундузги ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 28 соат қилиб белгиланиши лозим.

Ўқитишнинг меъёрий муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланади:

- назарий ва амалий таълим 58 %;
- малакавий ва педагогик амалиёт 11 %;
- Аттестациялар 11 %;
- Якуний давлат аттестацияси 3%
- Таътиллар 17 %;

Назарий таълим ҳажми "Гуманитар билим соҳаси"га мувофиқ фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланади:

- гуманитар ва табиий фанлар 20 %;
- умумкасбий фанлар 50 %;
- ихтисослик фанлари 24 %;
- қўшимча фанлар 6 %.

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 4 - 10 ҳафта қилиб белгиланади.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7 Гурух Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият жабҳаси, бакалавриатнинг асосий ўқув режа ва фан дастури (бакалавриат дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли; ҳозирги ўзбек тили, лисон, нутқ, меъёр, қадимги туркий тил, тил тарихи, тарихий грамматика, тилшунослик назарияси, тил ва жамият, тил оилалари, тил гуруҳлари, қиёсий-тарихий тилшунослик, терминология, лексикография, араб ва форс алифбоси, диалектология, халқ оғзаки ижоди, мифология, болалар фольклори, мумтоз адабиёт, адабий ёдгорликлар, навоийшунослик, миллий уйғониш, янги ўзбек адабиёти, адабий танқид, жаҳон адабиёти, туркий халқлар адабиёти, адабиётшунослик, ўқитиш методикаси, матн, матншунослик

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари
ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети

Ректор_____________ **А.Р.Мараҳимов**

201_ йил «_____» _________
М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Вазир ўринбосари ____________________ **У.Бегимқулов**
201 йил «_____» _________
М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги
Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини
ривожлантириш маркази

Директор__________________ **З.Ҳакимов**

201_ йил «_____» _________
М.Ў.

ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти

Директор______________**Н.Маҳмудов**

201_ йил «_____» _________
М.Ў.

5120100- Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) **бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқарувчи**

Ишчи гуруҳ таркиби

т/р	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
Раис			
1	Д.Х.Джумабоев	Ўқув ишлари бўйича проректор, физика-математика фанлари доктори, профессор	
Аъзолари:			
2	Д.А.Толипов	Ўқув-методик бўлим бошлиғи, ишчи гуруҳ раиси ўринбосари, техника фанлари номзоди, доцент	
3	И.А.Жўраева	Хорижий филология факультети декани, ишчи гуруҳ раиси ўринбосари, филология фанлари номзоди, доцент	
4	М.Т.Абдураҳмонова	Ўзбек филологияси кафедраси мудири, филология фанлари номзоди, доцент	
5	М.Чоршанбиев	Хорижий филология факультети декани ўринбосари	
6	Ҳ.Болтабоев	Ўзбек филологияси кафедраси профессори, филология фанлари доктори	
7	Р.Сайфуллаева	Ўзбек филологияси кафедраси профессори, филология фанлари доктори	
8	З.Холмонова	Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети профессори, филология фанлари доктори	
9	Д.Фаттоҳова	Ўзбек филологияси кафедраси доц.в.б, педагогика фанлари номзоди	
10	Н.Бекмуҳамедова	Ўзбек филологияси кафедраси катта ўқитувчиси	
11	Ш.Искандарова	Фарғона давлат университети “Ўзбек тили ва адабиёти” кафедраси профессори, филология фанлари доктори	
12	Н.Улуқов	Наманган давлат университети “Ўзбек тилшунослиги” кафедраси профессори, филология фанлари доктори	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

Ўқув ишлари бўйича проректор **Д.Джумабоев**

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши малака талабларининг ишлаб чиқувчилари ва асосий кадрлар истеъмолчилари ўртасида

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш. “____” ___________ 2019 й.

Биз қуйида имзо чекувчилар – Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Р.Марахимов, Ўзбекистон республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг ўринбосари У. Бегимкулов ва ЎзФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директори Н.Маҳмудов биргаликда ЎзМУда ишлаб чиқилган қуйидаги бакалавриат йўналишлари малака талаблари мазмуни билан танишиб чиқиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларини ишлаб чиқилишида кадрлар истеъмолчилари Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлиги ҳамда ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти томонидан қўйилган талаблар инобатга олинган.

Малака талаблар ҳамда ўқув режаларнинг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрельдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сон, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сон, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сон, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сон, 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сон қарорларига ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-ҳуқуқий хужжатлар, шунингдек, халқаро талабларга асосланган.

Ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Ўзбекистон республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг ўринбосари **У.Бегимкулов**

Ўзбекистон Миллий университети ректори **А.Р.Марахимов**

ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директори **Н.Маҳмудов**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”, “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2019 йил 17 июндаги ПҚ-4358 Қарорида белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун амалдаги “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”даги таълим йўналишлари бўйича Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини турдош Олий таълим муассасалари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“__” ________2019 й.

Қатнашдилар: У. Бегимкулов - Ўзбекистон республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг фан бўйича ўринбосари, Н.Маҳмудов – ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директори ва ЎзМУ ректори А.Р. Марахимов, Д.Джумабоев - ЎзМУ ўқув ишлари проректори

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”, “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни рифожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2019 йил 17 июндаги ПҚ-4358 Қарорида белгиланган вазифаларни амалга ошириш бўйича Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон миллий университети Ижодий ишчи гуруҳлари томонидан тайёрланган “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори” асосида таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларининг муҳокамаси:

	Бакалавриат йўналиши:	
	Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)	5120100

Сузга чикди: Д.Джумабаев - Маълумки, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторини таҳлил қилиш жараёнида баъзи мутахассисликларининг номлари ўзгартирилди. Шунинг учун мазкур бакалавриат йўналишлар бўйича янги малака талаблари ва ўқув режалари яратиш зарурияти туғилди. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури

ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури"да белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида ҚҚДУ ишчи гуруҳ профессор-ўқитувчилари томонидан, "2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни рифожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2019 йил 17 июндаги ПҚ-4358 Қарорни, "Олий таълим йўналишлари ва мутахасисликлари Классификатори"га мувофиқ қуйидаги бакалавриатлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқилаётганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаби ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради. Ушбу масала юзасидан институтда олиб борилаётган ва амалга оширилган ишлар билан танишиб чиқсак.

	Бакалавриат йўналиши:	
	Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)	5120100

Эшитилди: Университет ўқув-услубий бирлашмаси томонидан университетдаги барча кафедра мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган ҳолда юқорида келтирилган таълим йўналишлари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари кўрсатилган директив ҳужжатларга асосланиб лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Таълим йўналишлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқувчи Ишчи гуруҳлар қуйидаги таркибда фаолият юритди:

А.Р.Мараҳимов – Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ректори, Ишчи гуруҳ раиси;

Д.Х.Джумабоев – ўқув ишлари бўйича проректор – раис ўринбосари;

И.А.Жўраева – хорижий филология факультети декани;

М.Т.Абдураҳмонова – ўзбек филологияси кафедраси мудири;

Ҳ.У.Болтабоев – ўзбек филологияси кафедраси профессори.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилгаи фикр-мулохазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1. Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон миллий университетида ишчи гуруҳлар томонидан тайёрланган қуйида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилишида: "Таълим тўғрисида", "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган "2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури", "2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни рифожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2019 йил 17 июндаги ПҚ-4358 Қарорида белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган. Асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирлик, идоралараро ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишли илмий-

тадқиқот институтлари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ ИТИларида экспертизадан ўтказилди.

	Бакалавриат йўналиши:	
	Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)	5120100

2. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларида турдош ОТМларининг таклиф ва эътирозлари инобатга олинган.

3. Ишлаб чиқилган малака талабини ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис раиси **Д.Джумабоев**

Котиб **М.Абдураҳмонова**

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши учун тайёрланган малака талабларига

ТАҚРИЗ

Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлашга қаратилган мазкур малака талаблари **5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)** таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди. Унда мазкур таълим йўналишининг умумий тавсифи ва таснифи тақдим этилган: бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари ва объектлари ҳамда бакалавр касбий фаолиятининг турлари, касбий мослашув ҳамда таълимни давом эттириш имкониятлари аниқ ва тўғри кўрсатиб берилган.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши бўйича бакалаврнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, бакалавр таълим дастурини ўзлаштириш натижасида касбий тайёргарликнинг асосий турлари ва ихтисослигига мос касбий вазифалар қўйилган. Педагогик, илмий-тадқиқот ҳамда маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув фаолиятидаги вазифалари, бакалаврнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар аниқ белгиланган.

5120100-Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талабларда бакалариат таълим йўналиши ўқув ражаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта таълим мактаблари ва ўрта махсус таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилган ва унда талабаларнинг қуйидаги мажбурий – гуманитар ва табиий-илмий; умумкасбий; ихтисослик; қўшимча фанлар блокларини ўзлаштириши назарда тутилган. Ҳар бир фан блоки бўйича белгиланган талабларнинг мазмун-моҳияти, уларнинг ўзаро боғлиқлиги, меҳнат бозори учун рақобатбардош кадр тайёрлашдаги аҳамияти кўрсатилган. Касбий фаолиятининг объектлари – ўзбек тили, адабиётшунослик, ўзбек тили ва адабиёти таълими жараёнлари; ўқитишнинг педагогик технологиялари ва методлари; таълимнинг назарий масалалари; ўқитиш методикаси; лойиҳалаштириш асосида ўқув жараёнини бошқариш технологиялари, маъруза, амалий ва лабаратория машғулотларини лойиҳалаштириш ва ташкил этиш жараёни, шахсий ва касбий ахборот майдонини шакллантириш жараёни, мактабдан ташқари таълим муассасалари таълим-тарбия жараёни; таълим соҳасидаги муаммолар ва уларнинг ечимларини топишни ташкил этиш жараёни; таълимни бошқариш ва педагогик жараённи ташкил этишнинг тўғри белгилаб олинганлиги бу йўналишда етук мутахассислар тайёрлашга яхши имкониятлар беради.

Фанлар блоки ва уларнинг мазмуни бакалавр билим, малака ва кўникмаларига қўйиладиган талаблар асосида фанларни тўғри танлаб қўйиш

имкониятини яратган. Таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва меҳнат бозори конъюнктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фанлар дастурларининг мослашувчанлиги таъминланиши лозимлиги бу ҳужжатнинг қимматини оширади.

Узлуксиз таълим тизими талабларига риоя этилган бакалавриат таълим йўналишида ўқитилиши назарда тутилган фанларнинг мазмуни бакалавр қандай тасаввурга эга бўлиши; нималарни билиши ва қай даражада малака ҳосил қилиши ва кўникмаларга эга бўлиши кераклиги ҳақида аниқ тасаввур беради.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги умумий юклама ҳажмининг тақсимоти ҳам назарий таълим ва амалиётни уйғунликда олиб боришга мос қилиб тақсимланган.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши учун тайёрланган ушбу малака талабларидаги бакалаврларнинг тайёргарлик даражаси ва зарурий билимлар мазмунига қўйиладиган талаблар бугунги куннинг мутахассиси - яхши билим ва малакага эга етук педагог, илмий ходим ва ташкилотчи-бошқарувчини етиштиришни кўзда тутганлигини алоҳида эътироф этамиз ва уни амалиётга татбиқ этиш мумкинлигини ҳисобга олган ҳолда тасдиқлашга тавсия этамиз.

Ғулом Исмоилов,
ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти илмий котиби, филология фанлари номзоди.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши учун тайёрланган малака талабларига
ТАҚРИЗ

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуасини ўзида ифодалаган Олий таълимнинг ушбу малака талабларида 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи, мазкур таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар ва бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар тақдим этилган.

2018 йил 5 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорида белгиланган вазифаларни қамраб олингани ҳолда ишлаб чиқилган. Юқори малакали, рақобатбардош педагог кадрлар тайёрлашни инобатга олган ҳолда, таълим йўналиши учун зарур бўлган янги фанлар киритилган.

Унда бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари ва объектлари ҳамда бакалавр касбий фаолиятининг турлари, касбий мослашув имкониятлари кўрсатилган.

Соҳа бўйича бакалавр эгаллаши лозим бўлган малакавий компетенциялар, касбий компетенциялар изоҳланган. Умумий ўрта таълим мактаблари ва академик лицейларида педагогик фаолият олиб бориш учун, педагогик, илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий фаолиятида, ташкилий-бошқарув фаолиятида эгалланиши зарур бўлган касбий компетенциялар асослаб берилган.

Айниқса, Умумий ўрта таълим мактаблари ва академик лицейларида педагогик фаолият олиб бориш учун қўйилган талаблар замонавий педагог эгаллаши зарур бўлган энг зарур сифатларни ўзида жамлаган. Зеро, малака талабларида кўрсатилганидек, педагог яхши билимга эга бўлиши билан бирга, ўқув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаган бўлиши, замонавий информацион ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ностандарт ўқув машғулотларини ишлаб чиқиш ва ўтказиш қобилиятига эга бўлиши, мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мукаммал такомиллаштириб бориш қобилиятига эга бўлиши, электрон ўқитиш учун ўқув-методик мажмуаларни ишлаб чиқиш қобилиятига эга бўлиши керак.

Фанлар блоки ва уларнинг мазмуни бакалавр эгаллаши лозим бўлган билим, малака ва кўникмаларни шакллантириш, фанларни тўғри танлаб қўйиш имкониятини яратган. Таълим сифатига қўйилаётган талаблар рақобатбардош кадрлар етиштиришга қаратилган. Меҳнат бозори конъюнктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари

бўйича ўқув режалар ва фанлар дастурларининг мослашувчанлиги таъминланган.

Узлуксиз таълим тизими талабларига риоя этилган бакалавриат таълим йўналишида ўқитилиши назарда тутилган фанларнинг мазмуни бакалавр қандай тасаввурга эга бўлиши; нималарни билиши ва қай даражада малака ҳосил қилиши ва кўникмаларга эга бўлиши кераклиги ҳақида аниқ тасаввур беради.

Узлуксиз таълим тизими талабларига риоя этилган бакалавриат таълим йўналишида ўқитилиши назарда тутилаётган фанларнинг малака талаб нуқтаи назаридан тақдим этилаётган мазмуни ва йўналиш ўқув режасидаги умумий юклама ҳажми тақсимотнинг назарий таълим ва амалиётни уйғунликда олиб боришга мослиги мазкур йўналишда яхши мутахассислар тайёрлашда муҳим рол ўйнайди.

Хуллас, 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши учун тайёрланган ушбу малака талабларидаги бакалаврларнинг тайёргарлик даражаси ва зарурий билимлар мазмунига қўйиладиган талаблар бугунги куннинг мутахассиси-яхши билим ва малакага эга етук педагог, илмий ходим ва ташкилотчи-бошқарувчини етиштиришни кўзда тутганлигини алоҳида эътироф этамиз ва уни амалиётга татбиқ этиш мумкинлигини ҳисобга олган ҳолда тасдиқлашга тавсия этамиз.

М.АСАДОВ,

ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти
катта илмий ходими, филология фанлари бўйича фалсафа доктори

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI O'ZBEK TILI, ADABIYOTI VA FOLKLORI INSTITUTI
ILMIY KOTIBI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI O'ZBEK TILI, ADABIYOTI VA FOLKLORI INSTITUTI
DEVONXONA

Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази томонидан бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йуналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази томонидан бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
	5120100	**Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)**	**Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:** - “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги Қонунларни, давлат таълим стандартларини билиш; - ўқитадиган ўқув предмети бўйича дарсни ташкил этиш методикасини, педагогик ва касбий мулоқот назарияси ва амалиётини, ёш психологияси ва физиологиясини тўлиқ ўзлаштириш; - хорижий тиллардан бирининг бошланғич босқичини ўзлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш; - ўзбек тили ва адабиёти фани бўйича ўқувчиларга давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурларига асосланган назарий ва амалий ўқув машғулотларини олиб боришни таъминлаш; - ўқувчиларнинг давоматини назорат қилиш, ўзлаштиришини рейтинг Низоми ососида объектив баҳолашни таъминлаш; - ўқувчиларни фанлар бўйича олимпиадаларга, турли мусобақаларга, илмий конференция ва фестивалларга тайёрлаш, очиқ дарслар ташкил қилиш, фан тўгараклари ишларига раҳбарлик қилиш; - ўзбек тили ва адабиёт фанларини ўқитишда намунавий инновацион технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш; - ўзбек тили ва адабиётига оид назарий билимларини мунтазам такомиллаштириб бориш, она тили ва адабиёт фанларининг долзарб масалаларини илғай олиш, ўқитувчилик фаолиятида қўллай билиш ва ўқувчиларга етказа олиш; - ўзбек тили ва адабиёти тарихи, таълимоти ва назариялари, йирик намояндалари, тилшунослик ва адабиётшуносликнинг фан соҳаси сифатида

			шаклланиши, ушбу соҳадаги турли мактаблар, олимларнинг концепция ва илмий ёндашувларини билиш; - тилшунослик ва адабиётшуносликдаги тизимли ёндашув усулларини таҳлил жараёнига татбиқ этиш; - она тили ва адабиёт фанини ўқитишда машғулотларда мавзуни ўқувчилар ёш хусусиятидан келиб чиқиб ўтиш усуллари борасида илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўникмаларни эгаллаш; - бадиий асарни, адабий ва бошқа матнларни лисоний таҳлил этиш ҳамда унинг методларини дарс давомида қўллай олиш; - илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда ўзбек тили, ўзбек адабиёти ҳамда бу фанларни умумтаълим мактабларида ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот ишларини олиб бориш; - интернет тармоғидаги ўзбек тили ва адабиёти фанининг энг янги илмий ютуқлари ҳақидаги маълумотлар билан мунтазам танишиб бориш, фанга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганиш; - дарс машғулотларида Ўзбекистон ва жаҳон тарихига оид манбалардан илмий, маънавий-маърифий соҳада фойдаланишни ташкиллаштириш; - ўқув машғулотларида ўқувчиларда умуминсоний қадриятларга содиқлик, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни шакллантиришга эътибор қаратиш; - Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамиятида юз бераётган ижтимоий-сиёсий воқелик ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиш, улардан ҳаёт ва касбий фаолиятда замонавий илмий асосларда фойдалана олиш; - атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос ҳолатда ўқув жараёнини ташкил этишда иштирок этиш.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги **У.Бегимқулов**

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналишлари битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
	5120100	**Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)**	**Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:** - "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонунларини, давлат таълим стандартларини билиш; - ўқитадиган ўқув предмети бўйича дарсни ташкил этиш методикасини, педагогик ва касбий мулоқот назарияси ва амалиётини, ёш психологияси ва физиологиясини тўлиқ ўзлаштириш; - хорижий тиллардан бирининг бошланғич босқичини ва ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш; - ўзбек тили ва адабиёти фани бўйича ўқувчиларга давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурларига асосланган назарий ва амалий ўқув машғулотларини олиб боришни таъминлаш; - ўқувчиларнинг давоматини назорат қилиш, ўзлаштиришини рейтинг Низоми ососида объектив баҳолашни таъминлаш; - ўқувчиларни фанлар бўйича олимпиадаларга, турли мусобақаларга, илмий конференция ва фестивалларга тайёрлаш, очиқ дарслар ташкил қилиш, фан тўгараклари ишларига раҳбарлик қилиш; - ўзбек тили ва адабиёт фанини ўқитишда намунавий инновацион технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш; - ўзбек тили ва адабиётига оид назарий билимларини мунтазам такомиллаштириб бориш, она тили ва адабиёт фанларининг долзарб масалаларини илғай олиш, ўқитувчилик фаолиятида қўллай билиш ва ўқувчиларга етказа олиш; - ўзбек тили ва адабиёти тарихи, таълимоти ва назариялари, йирик намояндалари, тилшунослик ва адабиётшуносликнинг фан соҳаси сифатида шаклланиши, ушбу соҳадаги турли мактаблар, олимларнинг концепция ва илмий ёндашувларини билиш;

			- тилшунослик ва адабиётшуносликдаги тизимли ёндашув усулларини таҳлил жараёнига татбиқ этиш; - она тили ва адабиёт фанини ўқитишда машғулотларда мавзуни ўқувчилар ёш хусусиятидан келиб чиқиб ўтиш усуллари борасида илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўникмаларни эгаллаш; - бадиий асар, адабий ва бошқа матнларни лисоний таҳлил этиш ҳамда унинг методларини дарс давомида қўллай олиш; - илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда ўзбек тили, ўзбек адабиёти ҳамда бу фанларни умумтаълим мактабларида ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот ишларини олиб бориш; - интернет тармоғидаги ўзбек тили ва адабиёти фанининг энг янги илмий ютуқлари ҳақидаги маълумотлар билан мунтазам танишиб бориш, фанга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганиш; - дарс машғулотларида Ўзбекистон ва жаҳон тарихига оид манбалардан илмий, маънавий-маърифий соҳада фойдаланишни ташкиллаштириш; - ўқув машғулотларида ўқувчиларда умуминсоний қадриятларга содиқлик, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни шакллантиришга эътибор қаратиш; - Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамиятида юз бераётган ижтимоий-сиёсий воқелик ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиш, улардан ҳаёт ва касбий фаолиятда замонавий илмий асосларда фойдалана олиш; - атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос ҳолатда ўқув жараёнини ташкил этишда иштирок этиш.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус
таълим вазирлиги ҳузуридаги
Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини
ривожлантириш маркази директори **З.Ҳакимов**

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти томонидан
бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака

талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти томонидан бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5120100	Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)	**Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:** -Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги, “Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги Қонунларини, давлат таълим стандартларини билиши; - ўзбек тили ва адабиёти бўйича фикрлаш маданиятини эгаллаган бўлиши, оғзаки ва ёзма нутқини аргументланган ҳолда аниқ баён қилиш қобилиятига эга бўлиши; -матнларни имловий, услубий жиҳатдан таҳрир қила олиш; - ижодкорлик салоҳиятидан фойдаланиши, янги ғояларни яратиши; - тил ва адабиёт таълимига оид мақолаларни ёза билиш; замонавий ўзбек адабиёти намуналарини филологик ва дидактик таҳлил қилиш; - адабиётидаги асосий ижодий оқим ва йўналишларни фарқлаш; - илмий тадқиқот жараёнида янги адабиётга оид манбалардан фойдалана олиш; - танланган мавзу юзасидан умумлашма илмий хулосалар чиқара билиш;

			- турли жанрларга мансуб асарларни тилшунослик ва адабиётшунослик нуқтаи назаридан таҳлил қила олиш; - барча турдаги хатларни ёза билиш; - барча турдаги маълумотларни ёза олиш; - ўзбек тили ва адабиёти таълими соҳасига оид адабиётлар (мақолалар. китоблар, малакавий иш) таҳлилларини ёза олиш; - соҳага оид адабиётлар (бирламчи ва иккиламчи манбалар)га аннотациялар ёза олиш; - турли илмий материалларга хулоса ёза олиш; - тезис ва конференцияда қатнашиш учун таклиф ва мушоҳадаларини ёза олиш; - соҳага оид мавзулар бўйича презентация ва маърузалар қила олиш; - амалиётда информацион технологияларни халқаро ва касбий стандартларни, замонавий педагогик ва ахборот технологияларни қўллаш. - адабиёт тарихининг назарий муаммоларини билиши; -мумтоз адабиётда қўлланиладиган адабий тур ва жанрлар таснифи; -мумтоз поэтика асослари ва уларнинг таркибий таҳлили; - адабиётшуносликдаги мактаблар ва уларнинг намояндалари; -тарихий поэтика йўналишининг таҳлил ва талқин тамойиллари; - мумтоз адабиёт намуналарининг тарихий поэтика талабларига мос эканлиги; - бадиий асар компонентлари; - бадиий шакл компонентлари ва уларнинг таркибий таҳлили; - сюжет ва мотив, композицион сатҳлар бўйича таркиблаш; -бадиий асарнинг микро анализи; - адабий-назарий фикрларнинг ёзма ифодаси; - бадиий асар таҳлилидан адабий-назарий хулосалар чиқариш; - замонавий ўзбек адабиёти тараққиётиниг асосий йўналишларини белгилаш; - янги адабиётнинг мамлакатимиз ва хорижда ўрганилиши;

			- адабиётдаги даврлаштириш тамойилларини адабий жараёнга татбиқ этиш; - замонавий ўзбек адабиёти тараққиётиниг асосий йўналишларини белгилаш; - модернизмнинг адабий-эстетик ҳодиса сифатидаги аҳамиятини аниқлай олиш; - бадиий матнни типологик таҳлил қилиш;

ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти
ва фольклори институти директори **Н.Маҳмудов**

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналиши малака талабларининг ишлаб чиқилишига

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишиининг малака талабларини ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019 – 2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359-сон Қарори.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишиининг малака талаблари бўйича “Гуманитар ва табиий-илмий фанлар” блокнинг ҳажми 20%, умумкасбий фанлар 50 %, ихтисослик фанлар 24%, қўшимча фанлар 6 % гача ўзгарди. Малака амалиёти муддати 28 ҳафтага ўзгарди, аттестациялар эса 22 ҳафта бўлиб ўзгарди.

Малака талабида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлари тамойиллари ҳисобга олинди;

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий компетентлик шаклланиши таъминланади;

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари, иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда яратилди;

Малака талаби шахснинг ҳар томонлама ривожланишини ҳисобга олган ҳолда келишув изчилликнинг мужассамлигини таъминлашга қаратилди;

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга томон тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишиининг малака талабларига тажрибада синовдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди;

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишиининг малака талабларини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратилди.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишиининг малака талаблари Ўзбекистон Республикаси давлат стандартлаш тизими қоидалари талабларини тўлиқ қониқтиради.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг ўқув ишлари бўйича проректори **Д.Х.Джумабоев**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI • O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI • MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Тошкент давлат шарқшунослик институти ҳузуридаги “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўқув-услубий бирлашмасининг ______ - сон мажлис

БАЁННОМАСИ

Тошкент ш. «__» _______2019 йил

Қатнашдилар: ТДШИ ректори Г.Ш.Рихсиева (ўқув-услубий бирлашмаси раиси), “ЎзМУ ўқув ишлари бўйича проректори Д.Х.Джумабоев, ЎзМУ ўқув-услубий бошқарма бошлиғи муовини, бирлашма илмий котиби, бирлашма аъзолари, факультет деканлари, кадрлар буюртмачилари, турдош ОТМ вакиллари.

КУН ТАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Миллий университети профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш:

Таълим йўналиши

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили).

Магистратура мутахассисликлари:

1. 5А120101 – Адабиётшунослик (ўзбек адабиёти).
2. 5А120102 – Лингвистика (ўзбек тили).

Сўзга чиқди: Г.Ш.Рихсиева – Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторини таҳлил қилиш жараёнида баъзи таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича янги малака талаблари ва ўқув режалари яратиш зарурияти туғилди. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909 сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909 сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359 сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151 сонли ва 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида **ЎзМУ** ишчи гуруҳ профессор-ўқитувчилари томонидан, “Олий таълим йўналишлари ва мутахасисликлари Классификатори”га мувофиқ қуйидаги таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқилаётганлиги ҳақида ахборот берди, уларни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаби ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшитилди: Д.Ж.Джумабоев – университет ўқув-услубий бошқармаси томонидан махсус кафедраларнинг мутахассислари ҳамда турдош олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларини жалб қилган ҳолда бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг малака талабларини мазмуни кўриб чиқилди ва хорижий тажриба асосида такомиллаштириш чораларини кўриш мақсадида қайта ишлаб чиқилди.

Таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқувчи Ишчи гуруҳлар қуйидаги таркибда фаолият юритди:

1	И.А.Жўраева	Ўзбекистон Миллий университети Хорижий филология факультети декани, ф.ф.н., доц - ишчи гурух раҳбари
2	М.Чоршанбиев	ЎзМУ Хорижий филология факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари, ишчи гуруҳ аъзоси
3	Х.У.Болтабоев	ЎзМУ Ўзбек филологияси кафедраси профессори, ф.ф.д., профессор, ишчи гуруҳ аъзоси
4	М.Абдураҳмонова	ЎзМУ Ўзбек филологияси кафедраси мудири, ф.ф.н., доцент, ишчи гуруҳ аъзоси
5	С.Э.Камилова	ЎзМУ Жаҳон адабиёти кафедраси мудири, ф.ф.д., ишчи гуруҳ аъзоси
6	О.Жўрабоев	ЎзРФА Алишер Навоий номидаги Давлат адабиёт музейи директори ўринбосари, ф.ф.н.., доцент, ишчи гуруҳ аъзоси
7	М.Асадов	ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёт ва фольклор институти катта илмий ходими, фф.б.ф.д., доцент, ишчи гуруҳ аъзоси
8	М.Тожибоева	Андижон давлат университети Ўзбек адабиётшунослиги кафедраси доценти, ф.ф.д., ишчи гуруҳ аъзоси
9	Р.Баракаев	ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти катта илмий ходими, ф.ф.н., доцент, ишчи гуруҳ аъзоси
10	З.Холмонова	Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети профессори,ф.ф.д., ишчи гуруҳ аъзоси
11	Р.Сайфуллаева	ЎзМУ Ўзбек филологияси кафедраси профессори,ф.ф.д., ишчи гуруҳ аъзоси
12	Н.Бекмуҳамедова	ЎзМУ Ўзбек филологияси кафедраси катта ўқитувчиси, ишчи гуруҳ аъзоси

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1. Ўзбекистон Миллий университетида ишчи гуруҳлар томонидан тайёрланган қуйида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари: “Таълим тўғрисида”, “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-

2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909 сонли, 2019 йил 17 июндаги “2019/2020 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4359 сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли ва 2019 йил 17 июндаги “2019-2023 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида талаб юқори бўлган малакали кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4358-сонли Қарорларида белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга мувофиқ ишлаб чиқилган. Асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган вазирлик, идоралар ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишли илмий-тадқиқот институтлари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг тармоқ ИТИларида экспертизадан ўтказилди.

Таълим йўналиши

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили).

Магистратура мутахассисликлари:

1. 5А120101 – Адабиётшунослик (ўзбек адабиёти).
2. 5А120102 – Лингвистика (ўзбек тили).

2. Ишлаб чиқилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларида турдош ОТМларининг таклиф ва эътирозлари инобатга олинган.

3. Ишлаб чиқилган малака талабини ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш марказига топширилсин.

Бирлашма раиси **Г.Ш.Рихсиева**

Котиба **С.Умарова**

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) таълим йўналиши бўйича таълим дастурининг тузилиши

Т/р	Ўқув фанлари, блоклар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	**Гуманитар ва табиий-илмий фанлар**	**1282**
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти	78
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Рус тили	150
1.06	Хорижий тил	272
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*	128
1.08	Информатика ва дастурлаш асослари	128
1.09	Компьютер лингвистикаси	256
2.00	**Умумкасбий фанлар**	**3185**
2.01	Умумий педагогика	136
2.02	Умумий психология	120
2.03	Ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси	254
2.04	Ҳозирги ўзбек тили	538
2.05	Ўзбек диалектологияси	125
2.06	Ўзбек фольклори	136
2.07	Ўзбек адабиёти тарихи	508
2.08	Янги ўзбек адабиёти	178
2.09	Ҳозирги адабий жараён	120
2.10	Тилшунослик назарияси	246
2.11	Адабиётшунослик назарияси	214
2.12	Шарқ тиллари ва эски ўзбек ёзуви	254
2.13	Жаҳон адабиёти	254
	Танлов фанлари	102
3.00	**Ихтисослик фанлари**	**1523**
3.01	Тасаввуф ва бадиий ижод	120
3.02	Матншунослик	112
3.03	Социолингвистика	120
3.04	Навоийшунослик	186
3.05	Нутқ маданияти ва мутолаа санъати	180
3.06	Ўзбек адабий танқиди тарихи	120
3.07	Ўзбек тили тарихи	254
	Танлов фанлари	*350*
4.00	**Қўшимча фанлар**	**382**
4.01	Ёш физиологияси ва гигиена	60
	Жами	**6372**
	Малакавий педагогик амалиётлар	1188
	Якуний давлат аттестацияси	324
	Аттестациялар	1188
	Жами	**2700**
	ҲАММАСИ	**9072**

Изоҳ: 2019 йил ўқув режасида “Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи “Гуманитар фанлар ва табиий-илмий фанлар”га ўзгартирилди, фанлар сони 16 тадан 9 тага камайтирилди, умумий юклама ҳажми 30.0 %дан 20 %га камайтирилди.

“Умумкасбий фанлар” 3-блок 2-блок деб ўзгартирилди, ўқув юклама ҳажми 52.0 % дан 50 % га камайтирилди.

“Ихтисослик фанлар” 4-блок 3-блок деб ўзгартирилди, ўқув юклама ҳажми 14.0 % дан 24.5 % гача оширилди.

Шу билан бирга бакалавриатда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 18 ҳафтадан 22 ҳафтага оширилди, аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 28 соатга қисқартирилди.

Ўқув ишлари бўйича проректор **Д.Х.Джумабоев**

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларини ишлаб чиқишда олий маълумотли кадрлар тайёрлашнинг хорижий тажрибалардан фойдаланганлиги ҳақида
МАЪЛУМОТНОМА

Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПҚ–2909, 2017 йил 27 июлдаги "Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида" ПҚ-3151 ҳамда 2018 йил 5 июндаги "Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида" ПҚ-3775-сонли қарорларида таълим-тарбия тизимининг барча бўғинларида бошқа фанлар қатори ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишнинг ҳамда ушбу соҳа бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлашнинг сифатини тубдан ошириш бўйича жуда муҳим ва долзарб вазифаларни қўйди.

Жумладан, ўзбек тили ва адабиётини ўзига хос хусусиятлари, илмий-назарий, фалсафий-эстетик асосларини, замонавий таълим технологияларини чуқур ўзлаштирган, давр талабларига жавоб берадиган юксак малакали илмий ва педагог кадрлар тайёрлаш, талаба ёшларни ўзбек тили ва адабиётининг бой имкониятларидан фойдаланган ҳолда, Ватанга муҳаббат ва садоқат, умумбашарий қадриятларга ҳурмат руҳида, кенг дунёқарашга эга бўлган ва мустақил фикрлайдиган, маънавий етук инсонлар этиб тарбиялаш, умумтаълим мактаблари, академик лицейлари, олий таълим муассасаларида ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишнинг янги ва самарали методлари бўйича илмий изланишлар олиб бориш, илғор педагогик технологияларни кенг жорий этиш вазифалари факультетнинг устивор йўналиши сифатида белгиланди.

Фармоннинг мазмун-моҳияти, мақсади ҳамда белгилаб берилган вазифалар малака талаблари мазмунига тўлиқ сингдирилди. Шу билан бирга, малака талабларини ишлаб чиқишда Буюк Британия, Германия, Япония, Жанубий Корея каби ривожланган хорижий мамлакатларнинг илғор тажрибалари ўрганилди. Уларнинг ўқитиш тизими, ўқув режасидаги фанлар рўйхати таҳлил қилиниб, ижобий жиҳатлари ўзлаштирилди. Ана шу асосда таълим йўналишида ўқитиладиган фанларнинг қиёсий жадвали тайёрланди.

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари лойиҳасини ишлаб чиқишда хорижий мамлакатлардаги таълим соҳаси учун педагогик кадрлар тайёрлаш вақтининг кўп қисми малака амалиётини ўтказишга ажратилганлиги ҳисобга олинган. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги 3-сонли Қарори ҳамда 2018 йил 5 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори асосида бакалавриат таълим йўналишлари талабаларининг малака амалиётларини ўтказиш муддати 30 ҳафтага оширилди.

120 000 – Гуманитар фанлар таълим соҳаси учун кадрлар тайёрловчи хорижий университетларнинг аксариятида бакалавр йўналишларининг ўқитиш муддати 4 йил, магистратура мутахассисликлариники эса 2 йил этиб белгиланганлиги ҳисобга олинди.

Хорижий мамлакатлар олий таълим муассасаларидаги талабага ўз танлови бўйича фан ўрганиш имкониятини бериш, яъни таълимни демократлаштиришни назарда тутган ҳолда, ушбу 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили) йўналиши ўқув режасидаги танлов фанлари ҳажми олдинги авлод ўқув режасидаги танлов фанлари ҳажмига нисбатан оширилган.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг ўқув ишлари бўйича проректори **Д.Х.Джумабоев**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
Мирзо Улуғбек номидаги
Ўзбекистон Миллий университети
ректори
_____________ А.Марахимов
201__йил «__»________
м.ў.

ЎҚУВ РЕЖА

Таълим йўналиши:
5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)

Академик даража - БАКАЛАВР
Ўқиш муддати - 4 йил
Таълим шакли - кундузги

“КЕЛИШИЛГАН”
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим
вазири
_____________ И.Маджидов
201__йил «__»________
м.ў.

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Курс	Ҳафталар																																																			Ўқув жараёни ҳафталари сони					Таътил ҳафталари сони	Ҳаммаси
	Сентябрь					Октябрь				Ноябрь					Декабрь				Январь					Февраль				Март					Апрель				Май				Июнь				Июль				Август				Жами	шундан					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52		Назарий ва амалий таълим	Аттестациялар	Малакавий ва педагогик амалиёт	Якуний давлат аттестацияси		
I																		Т	Т	А	А	А																А	А	А	М	М	М	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	42	32	6	4		10	52
II																		Т	Т	А	А	А																А	А	А	М	М	М	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	42	32	6	4		10	52
III																		Т	Т	А	А	А																А	А	А	М	М	М	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	42	32	6	4		10	52
IV	П	П	П	П	П	П	П	П	П	П								Т	Т	А	А																А	А	Я	Я	Я	Я	Я	Я	Т	Т	Т	Т					42	22	4	10	6	6	48
																																																				Жами	**168**	**118**	**22**	**22**	**6**	**36**	**204**

	Назарий ва амалий таълим	М	Малакавий амалиёт
П	Педагогик амалиёт	А	Аттестациялар
Я	Якуний давлат аттестацияси	Т	Таътил

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўқув фанлари, блоклар ва фаолият турларининг номлари	Семестрлар бўйича тақсимот		Талабанинг ўқув юкламаси, соатларда									Соатларнинг курс, семестр ва ҳафталар бўйича тақсимоти							
		Имти-ҳон-лар	Синов-лар	Умумий юклама хажми		Аудитория машғулотлари, соатларда						Мустақил таълим	1-курс		2-курс		3-курс		4-курс	
						Жами	Маъруза	Амалий	Лаборатория	Семинар	Курс лойиҳаси (иши)		Курслардаги ҳафталар сони							
													42		42		42		42	
													Семестрлар							
													1	2	3	4	5	6	7	8
													Семестрдаги аудитория машғулотлари ҳафталарининг сони							
				соат	%								17	15	17	15	17	15	7	15
1	2			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1.00	**Гуманитар ва табиий-илмий фанлар**			1282	20	659	200	358		102		623	15	15	7	4				
1.01	Ўзбекистон тарихи	1		78		51	24			27		27	3							
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти		3	78		51	24			27		27			3					
1.03	Фалсафа		2	128		60	30			30		68		4						
1.04	Диншунослик		1	64		34	16			18		30	2							
1.05	Рус тили		1,2	150		79		79				71	2	3						
1.06	Хорижий тил	2	1	272		128		128				144	4	4						
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*		1,2	128		64	10	54				64	2	2						
1.08	Информатика ва дастурлаш асослари	2	1,2	128		64	32	32				64	2	2						
1.09	Компьютер лингвистикаси	4	3,4	256		128	64	64				128			4	4				
2.00	**Умумкасбий фанлар**			3185	50	1607	739	354		513	4 ки	1578	13	13	21	14	16	10	16	6
2.01	Умумий педагогика	5	5	136		68	34			34		68					4			
2.02	Умумий психология	6	6	120		60	30			30		60						4		
2.03	Ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси	6	5,6	254		128	64			64		126					4	4		
2.04	Ҳозирги ўзбек тили	2,3,4,5,6	2,3,4,5,6	538		271	135	68		67	ки	267		3	4	4	4	2		
2.05	Ўзбек диалектологияси	3	3	125		68	34	34				57			4					
2.06	Ўзбек фольклори	1	1	136		68	34	16		18		68	4							
2.07	Ўзбек адабиёти тарихи	2,3,4,5	2,3,4,5	508		256	128	64		64	ки	252		4	4	4	4			
2.08	Янги ўзбек адабиёти			178		90	44			46		88								6
2.09	Ҳозирги адабий жараён	2	2	120		60	30			30		60		4						
2.10	Тилшунослик назарияси	1,7	1,7	246		124	62			62	ки	122	4						8	
2.11	Адабиётшунослик назарияси	1,7	1,7	214		107	54			53	ки	107	3						8	

1	2			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
2.12	Шарқ тиллари ва эски ўзбек ёзуви	1,2,3,4	1,2,3,4	254		128		128				126	2	2	2	2				
2.13	Жаҳон адабиёти	3,4	3,4	254		128	64	32		32		126			4	4				
	Танлов фанлари		3	102		*51*	*26*	*12*		*13*		*51*			*3*					
3.00	**Ихтисослик фанлари**			**1523**	**24**	**758**	**362**	**226**		**170**		**765**				**10**	**6**	**12**	**8**	**18**
3.01	Тасаввуф ва бадиий ижод	6	6	120		60	30	14		16		60						4		
3.02	Матншунослик	7	7	112		56	28	28				56							8	
3.03	Социолингвистика	4	4	120		60	30	14		16		60				4				
3.04	Навоийшунослик	5,6	5,6	186		94	46	24		24		92					2	4		
3.05	Нутқ маданияти ва мутолаа санъати		4	180		90	28	62				90				6				
3.06	Ўзбек адабий танқиди тарихи	8	8	120		60	30			30		60								4
3.07	Ўзбек тили тарихи	5,6	5,6	254		128	64	32		32		126					4	4		
	Танлов фанлари	*8*	*8*	*431*		*210*	*106*	*52*		*52*		*221*								*14*
4.00	**Қўшимча фанлар**			382	6	192	96	96				190					6	6		
4.01	Ёш физиологияси ва гигиена		6	60		30	14	16				30						2		
	Жами			6372	100	3216	1397	1034		785	4 ки	3156	28	28	28	28	28	28	24	24
	Малакавий ва педагогик амалиётлар			**1188**																
	Якуний давлат аттестацияси			**324**																
	Аттестациялар			**1188**																
	Жами			**2700**																
	ҲАММАСИ			**9072**																

Изоҳ:

1. Олий таълим муассасаси ихтисослик фанларининг дастурларини ишлаб чиқишда кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олади.
2. Ҳарбий тайёргарлик машғулотлари қўшимча фанлар блокининг соатлари ҳисобига, ҳарбий йиғин эса таътил вақти ҳисобига ўтказилади. Ҳарбий тайёргарлик машғулотлари ўтказилмайдиган ҳолларда ушбу блокдан меҳнат бозори ва кадрлар буюртмачиларининг талабларига мосланувчанлиги ва ҳаракатчанлигини таъминловчи фанлар учун ОТМ Кенгашининг қарори билан фойдаланилади.
3. Ўқув режа асосида олий таълим муассасаси ҳар йили ишчи ўқув режасини тузади. Бунда олий таълим муассасасига талабалар юкламасининг ҳафталик ҳажмини сақлаган ҳолда ўқув фанлари блоки ҳажмини 5 фоизгача, блоклар таркибидаги фанлар ҳажмини 10 фоизгача ўзгартириш ҳамда аудитория юкламасининг умумий ҳажмини сақлаган ҳолда айрим семестрларда ҳафталик юкламалар ҳажмини эркин белгилаш ҳуқуқи берилади.
4. Талаба билимини баҳолаш замонавий, шаффоф ва адолатли усуллардан фойдаланилган ҳолда ўқув жараёни давомида амалга оширилади.
5. Якуний давлат аттестацияси муддатлари таркибига битирув малакавий ишини ҳимоя қилиш ҳам киритилади.
6. *Жисмоний тарбия ва спорт фани таркибида "Валеология асослари" курсидан 10 соат ҳажмда маъруза, 8 соат ҳажмда амалий машғулот ўқитилиши кўзда тутилади.
7. Ўқув режага киритиладиган ихтисосликка оид фанларнинг амалий машғулотлари ва лаборатория ишлари олий таълим муассасаси ҳамда базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.
8. Назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.

Ўқув жараёнининг таркибий қисмлари	Ҳафталар сони	Семестр	Давлат аттестацияси
Назарий ва амалий таълим	118	1-8	Битирув малакавий ишини ҳимоя қилиш ёки ихтисослик фанларидан Давлат аттестацияси
Малакавий ва педагогик амалиётлар	22	2, 4, 6, 7	
Аттестациялар	22	1-8	
Якуний давлат аттестацияси	6	8	
Таътиллар	36	1-8	
Жами	**204**		

Янги дастурлар ва ўқув адабиётларининг жорий этилишини назорат қилиш Бош бошқармаси бошлиғи **С.Ниязбеков**

Маънавий-ахлоқий тарбия бошқармаси бошлиғи **О.Базаров**

ОЎМКҲТРМ директори **З.Ҳакимов**

ЎзМУ ўқув ишлари бўйича проректори **Д.Джумабаев**

Кадрлар буюртмачиси:

Кадрлар буюртмачиси:
ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директори **И.Маҳмудов**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашида маъқулланган

201__йил “___” ______ даги _____ - сонли баённома

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
Мирзо Улуғбек номидаги
Ўзбекистон Миллий университети
ректори
______________ А.Марахимов
201__йил «__»________
м.ў.

ЎҚУВ РЕЖА

Таълим йўналиши:
5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (ўзбек тили)

Академик даража - БАКАЛАВР
Ўқиш муддати - 4 йил
Таълим шакли - кундузги

“КЕЛИШИЛГАН”
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим
вазири
______________ И.Маджидов
201__йил «__»________
м.ў.

I. ЎҚУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

Курс	Ҳафталар																																																				Ўқув жараёни ҳафталари сони	шундан				Таътил ҳафталари сони	Ҳаммаси
	Сентябрь					Октябрь				Ноябрь					Декабрь				Январь					Февраль				Март					Апрель				Май				Июнь				Июль				Август				Жами	Назарий ва амалий таълим	Аттестациялар	Малакавий ва педагогик амалиёт	Якуний давлат аттестацияси		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52							
I																		Т	Т	А	А	А																А	А	А	М	М	М	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	42	32	6	4		10	52
II																		Т	Т	А	А	А																А	А	А	М	М	М	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	42	32	6	4		10	52
III																		Т	Т	А	А	А																А	А	А	М	М	М	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	42	32	6	4		10	52
IV	П	П	П	П	П	П	П	П	П	П								Т	Т	А	А																А	А	Я	Я	Я	Я	Я	Я	Т	Т	Т	Т					42	22	4	10	6	6	48
Жами																																																					168	118	22	22	6	36	204

Белги	Изоҳ
(бўш)	Назарий ва амалий таълим
М	Малакавий амалиёт
П	Педагогик амалиёт
А	Аттестациялар
Я	Якуний давлат аттестацияси
Т	Таътил

II. ЎҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўқув фанлари, блоклар ва фаолият турларининг номлари	Талабанинг ўқув юкламаси, соатларда									Соатларнинг курс, семестр ва ҳафталар бўйича тақсимоти							
		Умумий юклама ҳажми		Аудитория машғулотлари, соатларда						Мустақил таълим	1-курс		2-курс		3-курс		4-курс	
				Жами	Маъруза	Амалий	Лаборатория	Семинар	Курс лойиҳаси (иши)		Курслардаги ҳафталар сони							
											42		42		42		42	
											Семестрлар							
											1	2	3	4	5	6	7	8
											Семестрдаги аудитория машғулотлари ҳафталарининг сони							
		соат	%								17	15	17	15	17	15	7	15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1.00	**Гуманитар ва табиий-илмий фанлар**	1282	20	659	200	358		102		623	15	15	7	4				
1.01	Ўзбекистон тарихи	78		51	24			27		27	3							
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти	78		51	24			27		27			3					
1.03	Фалсафа	128		60	30			30		68		4						
1.04	Диншунослик	64		34	16			18		30	2							
1.05	Рус тили	150		79		79				71	2	3						
1.06	Хорижий тил	272		128		128				144	4	4						
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*	128		64	10	54				64	2	2						
1.08	Информатика ва дастурлаш асослари	128		64	32	32				64	2	2						
1.09	Компьютер лингвистикаси	256		128	64	64				128			4	4				
2.00	**Умумкасбий фанлар**	3185	50	1607	739	354		513	4 ки	1578	13	13	21	14	16	10	16	6
2.01	Умумий педагогика	136		68	34			34		68					4			
2.02	Умумий психология	120		60	30			30		60						4		
2.03	Ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси	254		128	64			64		126					4	4		
2.04	Ҳозирги ўзбек тили	538		271	135	68		67	ки	267		3	4	4	4	2		
2.05	Ўзбек диалектологияси	125		68	34	34				57			4					
2.06	Ўзбек фольклори	136		68	34	16		18		68	4							
2.07	Ўзбек адабиёти тарихи	508		256	128	64		64	ки	252		4	4	4	4			
2.08	Янги ўзбек адабиёти	178		90	44			46		88								6
2.09	Ҳозирги адабий жараён	120		60	30			30		60		4						
2.10	Тилшунослик назарияси	246		124	62			62	ки	122	4						8	
2.11	Адабиётшунослик назарияси	214		107	54			53	ки	107	3						8	
2.12	Шарқ тиллари ва эски ўзбек ёзуви	254		128		128				126	2	2	2	2				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
2.13	Жаҳон адабиёти	254		128	64	32		32		126			4	4				
	Танлов фанлари	102		*51*	*26*	*12*		*13*		*51*			*3*					
3.00	**Ихтисослик фанлари**	**1523**	**24**	**758**	**362**	**226**		**170**		**765**				**10**	**6**	**12**	**8**	**18**
3.01	Тасаввуф ва бадиий ижод	120		60	30	14		16		60						4		
3.02	Матншунослик	112		56	28	28				56							8	
3.03	Социолингвистика	120		60	30	14		16		60				4				
3.04	Навоийшунослик	186		94	46	24		24		92					2	4		
3.05	Нутқ маданияти ва мутолаа санъати	180		90	28	62				90				6				
3.06	Ўзбек адабий танқиди тарихи	120		60	30			30		60								4
3.07	Ўзбек тили тарихи	254		128	64	32		32		126					4	4		
	Танлов фанлари	*431*		*210*	*106*	*52*		*52*		*221*								*14*
4.00	**Қўшимча фанлар**	382	6	192	96	96				190					6	6		
4.01	Ёш физиологияси ва гигиена	60		30	14	16				30						2		
	Жами	**6372**	**100**	**3216**	**1397**	**1034**		**785**	**4 ки**	**3156**	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**24**	**24**
	Малакавий ва педагогик амалиётлар	**1188**																
	Якуний давлат аттестацияси	**324**																
	Аттестациялар	**1188**																
	Жами	**2700**																
	ҲАММАСИ	**9072**																

Изоҳ:

1. Олий таълим муассасаси ихтисослик фанларининг дастурларини ишлаб чиқишда кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олади.
2. Ҳарбий тайёргарлик машғулотлари қўшимча фанлар блокининг соатлари ҳисобига, ҳарбий йиғин эса таътил вақти ҳисобига ўтказилади. Ҳарбий тайёргарлик машғулотлари ўтказилмайдиган ҳолларда ушбу блокдан меҳнат бозори ва кадрлар буюртмачиларининг талабларига мосланувчанлиги ва ҳаракатчанлигини таъминловчи фанлар учун ОТМ Кенгашининг қарори билан фойдаланилади.
3. Ўқув режа асосида олий таълим муассасаси ҳар йили ишчи ўқув режасини тузади. Бунда олий таълим муассасасига талабалар юкламасининг ҳафталик ҳажмини сақлаган ҳолда ўқув фанлари блоки ҳажмини 5 фоизгача, блоклар таркибидаги фанлар ҳажмини 10 фоизгача ўзгартириш ҳамда аудитория юкламасининг умумий ҳажмини сақлаган ҳолда айрим семестрларда ҳафталик юкламалар ҳажмини эркин белгилаш ҳуқуқи берилади.
4. Талаба билимини баҳолаш замонавий, шаффоф ва адолатли усуллардан фойдаланилган ҳолда ўқув жараёни давомида амалга оширилади.
5. Якуний давлат аттестацияси муддатлари таркибига битирув малакавий ишини ҳимоя қилиш ҳам киритилади.
6. *Жисмоний тарбия ва спорт фани таркибида "Валеология асослари" курсидан 10 соат ҳажмда маъруза, 8 соат ҳажмда амалий машғулот ўқитилиши кўзда тутилади.
7. Ўқув режага киритиладиган ихтисосликка оид фанларнинг амалий машғулотлари ва лаборатория ишлари олий таълим муассасаси ҳамда базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.
8. Назария ва амалиёт яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилади.

Ўқув жараёнининг таркибий қисмлари	Ҳафталар сони	Семестр	Давлат аттестацияси
Назарий ва амалий таълим	118	1-8	Битирув малакавий ишини ҳимоя қилиш ёки ихтисослик фанларидан Давлат аттестацияси
Малакавий ва педагогик амалиётлар	22	2, 4, 6, 7	
Аттестациялар	22	1-8	
Якуний давлат аттестацияси	6	8	
Таътиллар	36	1-8	
Жами	**204**		

Янги дастурлар ва ўқув адабиётларининг жорий этилишини назорат қилиш Бош бошқармаси бошлиғи — **С.Ниязбеков**

Маънавий-ахлоқий тарбия бошқармаси бошлиғи — **О.Базаров**

ОЎМКҲТРМ директори — **З.Ҳакимов**

ЎзМУ ўқув ишлари бўйича проректори — **Д.Джумабаев**

Кадрлар буюртмачиси:

Кадрлар буюртмачиси:
ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директори — **Н.Маҳмудов**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашида маъқулланган

201__йил “___” ______ даги _____ - сонли баённома